

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/19/2021
Identifikačné číslo spisu:	2105222710
Dátum vydania rozhodnutia:	26.01.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:2105222710.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ Y. W., 2/ V. W., bývajúcich v Q., K. T.. J. XXXX/X, oboch zastúpených JUDr. Jurajom Jurovským, advokátom so sídlom v Piešťanoch, Vajanského 1955/58, proti žalovaným 1/ F. D., bývajúcej v Q., K. T.. J. XXXX/X, zastúpenej JUDr. Jurajom Gajdošíkom, advokátom so sídlom v Bratislave, Miletičova 23, 2/ I. Ř., bývajúcej v Q., K. T.. J. XXXX/X, 3/ C. K., bývajúcej v Q., K. T.. J. XXXX/X, zastúpenej JUDr. Jurajom Gajdošíkom, advokátom so sídlom v Bratislave, Miletičova 23, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 5 C 318/2008, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 22. mája 2020 sp. zn. 11 Co 245/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaným 1/ a 3/ p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Žalovanej 2/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Žalobcovia (pôvodne 1/ až 4/) sa svojou žalobou domáhali určenia, že sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva č. XXX v katastrálnom území Q. - pozemku na parcele číslo XXXX - záhrada o výmere 177 m² a pozemku na parcele číslo XXXX/X - zastavaná plocha o výmere 52 m² (ďalej len „sporné nehnuteľnosti“) na základe vydržania. Svoj nárok odvodzovali zo skutočnosti, že darovacou zmluvou zo dňa 26. februára 1977 darovali U. Y. s manželkou L. (rodičia žalobkyne 2/) žalobcom 1/ a 2/ rodinný dom s hospodárskymi objektami, oploteným dvorom a záhradou tak, ako ich v roku 1973 kúpili od D. B. a jeho manželky V.. Išlo o nehnuteľnosti v katastrálnom území Q. - pozemok na parcele číslo XXXX/X dom s popisným číslom XXX s dvorom o výmere 572 m². Nehnuteľnosti boli zo štyroch strán oplotené betónovou ohradou a takto boli v dobrej viere užívané U. Y. s manželkou a neskôr žalobcami, pričom proti užívaniu uvedených nehnuteľností nikto nenamietal. V roku 1982 sa v katastrálnom území Q. uskutočnilo technicko-hospodárske mapovanie a parcela č. XXXX/X bola rozdelená na dve samostatné parcely - parcelu č. XXXX - dom súpisné číslo XXXX o výmere 456 m² a parcelu č. XXXX - záhradu o výmere 177 m². V roku 2002 Správa katastra v Piešťanoch zistila, že parcely XXXX a XXXX po technicko-hospodárskom mapovaní nemajú totožný priebeh hranice s pôvodnou parcelou XXXX/X, ale zasahujú aj do pozemku na parcele číslo XXXX/X,

ktorá je vo vlastníctve žalovaných. Následne bol obnovený právny stav tak, že pozemky na parcele číslo XXXX/X - zastavaná plocha o výmere 52 m² a parcele číslo XXXX - záhrady o výmere 177 m² boli pripísané na list vlastníctva č. XXX ako oprava chyby do vlastníctva žalovaných, čím podľa žalobcov došlo k poškodeniu ich vlastníckych práv vyplývajúcich z dlhodobej a dobromyseľnej držby.

2. Okresný súd Piešťany (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 21. marca 2019 č. k. 5 C 318/2008-268 I. konanie medzi pôvodnými žalobcami 3/ a 4/ a žalovanými v 1/ až 3/ zastavil; II. určil, že žalobcovia 1/ a 2/ sú podielovými spoluvlastníkmi sporných nehnuteľností, každý v spoluvlastníckom podiele vo veľkosti 1/2; III. priznal žalobcovi 1/ spoločný a nerozdielny nárok na náhradu trov konania proti žalovaným 1/ až 3/ v plnom rozsahu; IV. priznal žalobkyni 2/ spoločný a nerozdielny nárok na náhradu trov konania proti žalovaným 1/ až 3/ v plnom rozsahu; V. priznal žalovaným 1/ až 3/ spoločný a nerozdielny nárok na náhradu trov konania proti žalobkyni 3/ v rozsahu 25 %; VI. priznal žalovaným 1/ až 3/ spoločný a nerozdielny nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi 4/ v rozsahu 25 %. Súd prvej inštancie v odôvodnení konštatoval, že z podania žalobcov zo dňa 17. októbra 2018 vyvodil späťvzatie žaloby pôvodnými žalobcami 3/ a 4/, žalované 1/ a 3/ so späťvzatím žaloby súhlasili, žalovaná 2/ v lehote určenej súdom nevyjadrila nesúhlas, preto podľa ustanovenia § 145 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) konanie vo vzťahu medzi žalobcami 3/ a 4/ a žalovanými 1/ až 3/ zastavil. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie ďalej preukázané, že žalobcovia 1/ a 2/, a pred nimi aj rodičia žalobkyne 2/ užívali sporné nehnuteľnosti od roku 1973 do roku 2002 v domnení, že im vlastnícky patria, teda nepretržite užívali nehnuteľnosti po dobu dlhšiu než 10 rokov; a to aj v období po 1. januári 1992, od ktorého dátumu slovenský právny poriadok opätovne pripúšťal vydržanie pozemkov fyzickými osobami. Dospel k záveru, že žalobcovia dostatočným spôsobom preukázali splnenie všetkých zákonných podmienok vydržania, a to že a) predmetné pozemky boli spôsobilým predmetom vydržania, b) boli vydržané spôsobilými subjektami, t. j. žalobcami 1/ a 2/ ako fyzickými osobami po 1. januári 1992, c) že tieto užívali v dobrej viere, že im vlastnícky patria, vychádzajúc z reálneho ohraničenia pozemkov v teréne, a d) v tomto presvedčení (t. j. v oprávnenej držbe) ich nikto nerušil až do roku 2002. Súd prvej inštancie uzavrel, že vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam žalobcovia 1/ a 2/ nadobudli dňom 1. januára 1992, odkedy Občiansky zákonník opätovne pripúšťal nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a § 256 ods. 1 CSP.

3. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalovaných 1/ a 3/ rozsudkom z 22. mája 2020 sp. zn. 11 Co 245/2019 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil v napadnutom výroku II. tak, že žalobu zamietol a žalovaným 1/ a 3/ priznal spoločný a nerozdielny nárok na náhradu trov konania proti žalobcom 1/ a 2/ v plnom rozsahu. Po doplnení dokazovania výsluchom sporových strán k dobromyseľnosti držby žalobcov 1/ a 2/ konštatoval, že v preskúmvanej veci sa žalobcovia ujali držby pozemkov v roku 1977 a preto bolo potrebné skúmať ich dobrú vieru od momentu vstupu do držby a vziať pritom na zreteľ všetky okolnosti, ktoré sú pre posúdenie dobromyseľnosti významné. Odvolací súd mal z vykonaného dokazovania preukázané, že žalobca 1/ podľa vlastného tvrdenia pomáhal právnenému predchodcovi žalovaných s „vybavovaním“ osobného užívania pozemku na parcele č. XXXX/X, pričom mal k dispozícii potrebné podklady. S poukazom na skutočnosť, že žalobca 1/ pracoval na vtedajšom Okresnom úrade v Trnave, poľnohospodárskom odbore a vykonával aj znaleckú činnosť v odbore poľnohospodárstvo, považoval odvolací súd za nespochybniteľné, že žalobca 1/ mal potrebné odborné znalosti týkajúce sa pozemkov, ich režimu - právneho i faktického, orientoval sa v katastrálnej mape i evidencii pozemkov. Dodal, že žalobcovi 1/ a tým aj jeho manželke pri zachovaní minimálnej opatrnosti muselo byť preto zrejme jednak to, že sporné nehnuteľnosti sú vlastníctvom československého štátu, ale aj to, aké je umiestnenie pozemkov, ktoré užívali žalobcovia a pozemkov, užívaných F. Z. a jeho manželkou (právnymi predchodcami žalovaných). K tomuto záveru odvolací súd dospel najmä zo zistenia, že žalobca 1/ sa usporiadaním predmetných pozemkov zaoberal ešte pred tým, ako sa ujal držby. Uzavrel, že z titulu vykonávania znaleckej činnosti v oblasti poľnohospodárstva (keď je zrejme, že znaleckú činnosť vykonával aj vo vzťahu k pozemkom) je nepochybné, že žalobca 1/ musel byť oboznámený aj s právnym režimom, právnou úpravou pozemkového práva, keď zákon v tom čase nepoznal inštitút osobného vlastníctva pozemkov a pozemky nebolo možné ani vydržať. Preto odvolací súd konštatoval, že držba predmetných pozemkov žalobcami nebola dobromyseľná už na jej začiatku.

Keďže so zreteľom na všetky okolnosti žalobcovia nemohli byť v dobrej viere, že sú vlastníckmi sporných nehnuteľností (aj keď subjektívne mohli byť o svojom vlastníctve presvedčení), ďalšími zákonnými predpokladmi vydržania sa súd nezaoberal. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

4. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/ a 2/ (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie, ktorého prípustnosť a zároveň dôvodnosť vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP a tiež z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, keď rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Namietali, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia nie je dostatočné a presvedčivé. Dovolatelia považovali rozhodnutie odvolacieho súdu za arbitrárne a svojvoľné, najmä pri posúdení otázky splnenia dobromyseľnosti žalobcov 1/ a 2/. V tejto súvislosti poukázali na to, že odvolací súd dospel k takým právnym záverom, ktoré nevyplyvali zo skutkových zistení a boli založené len na domnienkach a nepreukázaných skutočnostiach. Dovolatelia ďalej s odkazom na viaceré rozhodnutia dovolacieho súdu (sp. zn. 4 Cdo 287/2006, 4 Cdo 156/2007, 4 Cdo 264/2013, 2 Cdo 139/2013, 4 Cdo 150/2014, 4 Cdo 361/2012) namietali nesprávne právne posúdenie veci v otázke splnenia jednej zo zákonných podmienok vydržania sporných nehnuteľností, a to dobromyseľnosti žalobcov 1/ a 2/. Konštatovali, že so zreteľom na preukázané skutočnosti v konaní boli v danom prípade dobromyseľní a na ich strane išlo o ospravedlniteľný skutkový omyl. Vzhľadom na uvedené navrhli, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň navrhli odložiť právoplatnosť napadnutého rozsudku.

5. Žalované 1/ a 3/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že dovolatelia v podanom dovolaní neuviedli, v čom konkrétne malo dôjsť k porušeniu ich práva na spravodlivý proces. Dodali, že odvolací súd presvedčivo, vyčerpávajúco a dostatočne určite zdôvodnil svoje rozhodnutie vo vzťahu k tým skutočnostiam, ktoré zohľadnil pri svojom rozhodovaní. K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP poukázali na to, že dovolatelia neuviedli, v čom konkrétne sa odvolací súd odklonil v napadnutom rozhodnutí od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a podčiarkli, že žiadne z citovaných rozhodnutí nepreukazuje, že by sa odvolací súd odklonil od rozhodovacej praxe. Uzavreli, že právna otázka dobromyseľnosti žalobcov 1/ a 2/ bola odvolacím súdom posúdená správne. Navrhli, aby dovolací súd dovolanie zamietol ako nedôvodné.

6. Žalovaná 2/ sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadrila.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) nezistil splnenie podmienok pre odloženie právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 444 ods. 2 CSP a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

8. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

9. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval

vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

13. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

14. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 C.s.p. alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

15. Žalobcovia 1/ a 2/ vyvodzujú prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP namietali nedostatočné odôvodnenie a arbitrárnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

16. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

17. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4 Cdo 3/2019, 8 Cdo 152/2018, bod 26, 5 Cdo 57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

18. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

19. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

20. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP. V odôvodnení svojich rozhodnutí súdy oboch nižších inštancií popísali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, uviedli, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Odôvodnenie odvolacieho súdu sa vypořádava so všetkými podstatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Jeho myšlienkový postup je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že žalobcovia sa ujali držby sporných nehnuteľností (tvoriacich súčasť pôvodnej parcely 1365/2) v roku 1977 po tom, ako im darovacou zmluvou rodičia žalobkyne 2/ darovali nehnuteľnosť na susednom pozemku parcelné číslo 1365/3. Ďalej poukázal na to, že Občiansky zákonník v znení účinnom v čase vstupu žalobcov do držby nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním neupravoval, pričom až novela Občianskeho zákonníka vykonaná zákonom č. 509/1991 Zb. v plnej miere umožnila v súvislosti s vydržaním vlastníckeho práva k pozemku započítanie nepretržitej držby vykonávanej aj pred 1. januárom 1992. V nadväznosti na uvedené konštatoval potrebu skúmať dobrú vieru žalobcov od momentu vstupu do držby a vziať pritom na zreteľ všetky okolnosti, ktoré sú pre posúdenie dobromyseľnosti významné. Odvolací súd sa v tejto súvislosti riadne vysporiadal so zmeňujúcim výrokom vo veci samej, keď mal aj na základe doplneného dokazovania za to, že žalobcovi 1/ (a tým aj jeho manželke) pri zachovaní minimálnej opatrnosti muselo byť zrejmé jednak to, že sporné nehnuteľnosti sú vlastníctvom československého štátu, ale aj to, aké je umiestnenie pozemkov, ktoré užívali žalobcovia a pozemkov, užívaných F. Z. a jeho manželkou (právnymi predchodcami žalovaných). Uviedol, že žalobca 1/ sa usporiadaním predmetných pozemkov zaoberal ešte pred tým, ako sa ujal držby, pričom poukázal na to, že vykonával tiež znaleckú činnosť v oblasti poľnohospodárstva, ktorú vykonával aj vo vzťahu k pozemkom. Dospel preto k záveru, že so zreteľom na všetky okolnosti tak žalobcovia nemohli byť v dobrej viere, že sú vlastníckymi sporných nehnuteľností, aj keď subjektívne mohli byť o svojom vlastníctve presvedčení, pričom dodal, že ďalšími zákonnými predpokladmi vydržania sa preto nezaoberal. Z uvedeného je teda celkom zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru odvolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľov. Takisto samotná skutočnosť, že dovolatelia so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasia a nestotožňujú sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi (I. ÚS 50/04), ani právo, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04).

21. Dovolací súd v tejto súvislosti považuje za potrebné dodať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto

nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil.

22. Dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

23. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobcovia 1/ a 2/ neopodstatnene namietajú, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom im znemožnil uskutočňovať im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Prípustnosť ich dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplýva.

24. Žalobcovia 1/ a 2/ ďalej vyvodzujú prípustnosť svojho dovolania tiež z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, t. j., že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

25. Pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 písm. a/ CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

26. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. V zmysle judikátu R 71/2018 patria do tohto pojmu predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Jeho súčasťou je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybni.

27. Ešte pred posúdením samotného „právneho odklonu“ (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP) treba uviesť, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritornému prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP); skutková okolnosť (t. j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná.

28. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou v dovolaní vymedzená

jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže dovolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priechiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v Civilnom sporovom poriadku (napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1 Cdo 98/2017, 3 Cdo 94/2018, 4 Cdo 95/2017). Treba zdôrazniť, že úlohou dovolacieho súdu nie je vymedziť právnu otázku; zákonodarcu túto povinnosť ukladá dovolateľovi.

29. Z obsahu dovolania žalobcov 1/ a 2/ je zrejmé, že žalobcovia 1/ a 2/ zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom) uviedli z pohľadu požiadaviek vyplývajúcich z obsahu nimi uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým podľa ich názoru došlo pri právnom posudzovaní veci odvolacím súdom, avšak nekonkretizovali a nenaformulovali právnu otázku, na riešení ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie, spôsobom, ako to požaduje konštantná judikatúra dovolacieho súdu. Uviedli, že rozhodnutie odvolacieho súdu „spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci v právnej otázke splnenia jednej zo základných zákonných podmienok vydržania, a to dobromyseľnosti žalobcov 1/ a 2/“ a následne polemizovali s vyhodnotením skutkových zistení týkajúcich sa (ne)preukázania dobromyseľnosti žalobcov 1/ a 2/. Žalobcovia 1/ a 2/ týmito argumentami vyjadrili len svoj nesúhlas s vyhodnotením skutkových okolností a na to nadväzujúcim právnym posúdením veci odvolacím súdom. V čom konkrétne sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu však dovolatelia neuviedli. Vyššie uvedená dovolacia argumentácia žalobcov 1/ a 2/ je preto nespôsobilá založiť prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Samotné polemizovanie dovolateľov s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 67/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017).

30. Okrem uvedeného treba tiež dodať, že dovolatelia síce označili viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré považovali za ustálenú rozhodovaciu prax, avšak bez definovania väzby na konkrétnu právnu otázku v nich riešenú, pri riešení ktorej v posudzovanom prípade malo dôjsť odvolacím súdom k tvrdenému odklonu. Po citácii tých častí označených rozhodnutí, ktoré obsahovali prevažne všeobecné charakteristiky problematiky vydržania so zameraním na jeden z jeho zákonných predpokladov - dobromyseľnosti, dovolatelia len nekonkrétne uviedli, že „odvolací súd sa pri vyriešení právnej otázky dobromyseľnosti žalobcov 1/ a 2/ ako zásadnej podmienky pre vydržanie odklonil od citovanej ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“, naviac bez akéhokolvek zohľadnenia skutkových a právnych odlišností prejednávanej veci. Okrem toho, v prípade dovolateľmi označených rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo 264/2013, 4 Cdo 150/2014 najvyšší súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu iba z procesných dôvodov - nedostatkov v procese zaobstarania skutkových podkladov pre rozhodnutie vo veci samej. Napokon dovolací súd je toho názoru, že i keby považoval dovolateľmi prezentovanú ustálenú rozhodovaciu prax za relevantnú, je potrebné konštatovať, že odvolací súd sa v posudzovanej veci neodklonil od podstaty všeobecných právnych záverov a hľadísk, z ktorých je potrebné vychádzať pri posudzovaní dobromyseľnosti držiteľa nehnuteľnosti vo vzťahu k možnosti jej vydržania, definovaných v predmetných rozhodnutiach dovolacieho súdu. Z obsahu spisu a odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd vzal do úvahy všetky okolnosti významné pre posúdenie dobromyseľnosti, pričom so zreteľom najmä na skutočnosť, že žalobca 1/ sa usporiadaním sporných pozemkov zaoberal ešte pred tým, ako sa ujal držby a tiež skutočnosť, že žalobca pracoval na vtedajšom Okresnom úrade v Trnave, poľnohospodárskom odbore a vykonával aj znaleckú činnosť vo vzťahu k pozemkom - dospel k záveru, že žalobcovia nemohli byť v dobrej viere, že sú vlastníkami sporných pozemkov, aj keď subjektívne mohli byť o svojom vlastníctve presvedčení. Uvedeným postupom odvolací súd nijako nevybočil z medzí stanovených ustálenou rozhodovacou praxou (vrátane dovolateľmi uvedených

rozhodnutí) pre posudzovanie dobromyseľnosti ako jednej zo zákonných podmienok pre vydržanie veci.

31. Pre úplnosť záverom považuje dovolací súd za žiaduce zdôrazniť, že otázka existencie dobromyseľnosti (tak ako bola prezentovaná dovolateľmi v danom prípade) ako jedného zo zákonných predpokladov vydržania, teda to, či v konkrétnom prípade bola dobromyseľnosť preukázaná alebo nepreukázaná, nie je otázkou interpretácie práva (s možnými rôznymi prístupmi k nej), ale otázkou dostatku či naopak nedostatku skutkových zistení pre jeden alebo druhý možný záver - a teda primárne vecou dokazovania (vyhodnotenia skutkových zistení potrebných pre formulovanie následného právneho záveru, či došlo k vydržaniu). V takomto prípade sa potom dovolaciemu súdu javí, že ide skôr o otázku skutkovú, keďže mimo akúkoľvek pochybnosť ide len o proces hodnotenia dôkazov (vymykajúci sa z rámca pojmu „právna otázka“). Zároveň platí, že vyhodnotenie existencie či neexistencie dobromyseľnosti v konkrétnom prípade závisí od posúdenia jedinečných skutkových okolností posudzovanej veci, čo činí uvedenú otázku nespôsobilou na zovšeobecnenie, ktoré sleduje jeden z účelov ustanovenia § 421 ods. 1 CSP.

32. Z uvedených dôvodov dovolací súd uzatvára, že dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nebol žalobcami 1/ a 2/ vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP. Absenciu takej náležitosti považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania.

33. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcov 1/ a 2/ v časti, v ktorej namietali vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, a v časti, v ktorej namietali nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

34. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

35. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.